

Som i dette Tilfælde saaledes i alle andre: hendes videnskabelige Sans viste sig stedse deri, at nøjagtig Undersøgelse var hende uundværlig og at hun aldrig frygtede Konsekvenserne af Sandheden. Aarhundredets ledende videnskabelig Idéer vare gaaede hende over i Blodet; Darwinist, Evolutionist, Agnostiker*), som hun var, satte hun dog Forskningens Frihed over enhver Theori. En Sætning, der var stivnet til Dogme, æggede hende gerne til Angreb, under hvilke hun stundom paa det mest glimrende forsvarede de vildeste Paradoxer — indtil hun pludselig med sit elskværdigste Smil afbrød sig selv og indrømmede, at det var altsammen en af hendes „Fantasier“.

I Berlin, London og ikke mindst i St. Petersborg havde hun bevæget sig i en Kreds, hvor der herskede fuld aandelig Frihed, hvor ingen Fordomme hindrede den alsidige Drøftelse af et hvilket som helst videnskabeligt, socialt, ethisk eller æstetisk Spørgsmaal, en Kreds, hvor man kunde leve sit private Liv uberørt af alle andres Indblanding. Det var derfor ikke underligt, at hun ofte fandt den aandelige Atmosfære her i Stockholm for lidt iltholdig. Hun kom med Forventning om, at den Fordomsfrihed, som havde muliggjort hendes Ansættelse ved Universitetet, havde gennemtrængt ogsaa andre Omraader. Men hun fandt snart, at det havde været en Blomst paa en ellers temmelig bar Kvist. Bøjelig som hun var med Hensyn til at finde sig i Livets simpleste Hverdagsforhold, og villig til at rette sig efter alle de Hensyn, der i tredobbelt Maal krævedes af hende som Russerinde, Kvinde og Universitetslærer, følte hun dog alle disse Hensyn som et Jærngitter, mod hvilke hun ofte slog de Vinger, hun før havde svunget i friere Luft.

Hun, som for aandelige Værdier havde bibeholdt den russiske Maade at tælle paa — efter saa og saa mange „Sjæle“ — følte sig alt mere og mere fattig, eftersom Forholdene her indsnørede Individualiteterne, eller ændrede Livsvilkaar formindskede Antallet af de hende sympathetiske Venner her. Hun drog sig bestandig mere og mere tilbage fra vort tilfrosne Selskabsliv, hvor hun i Begyndelsen virkede som en Tøbrudsvind om Foraaret, og dette skete ikke, som mange antog, i Følelsen af Ensomhed. I Omgang med nogle faa Venner samt

*) „Agnostiker“ er en Tilhænger af den Anskuelse, at Spørgsmaal om Gud og Udødelighed høre til „det man ikke kan vide“, om hvilket man derfor hverken kan paastaa eller fornægte noget.